

Tölgyállabok gyéritése a lippai erdőgondnokságban.

Időközben, midőn már a jelen tárggyal foglalkoztam, került kezembe az „Erdészeti Lapok“ f. évi július havi füzetének első közleménye, hol a tölgyek gyéritése német kutforrások után van tárgyalva. E cikkben oly tanokra akadtam, melyek Németországban talán helyén vannak, de a mi viszonyaink közt, hitem szerint, nem alkalmazhatók.

Egyuttal már rámutattam volt,*) hogy mennyire nem helyes a német erdészeti tanokat — bármily csilhatlanok legyenek is azok, saját otthonukban — vakon követni, mint-hogy a mi erdészeti viszonyaink — sajátosságuknál fogva — sokszor oly jelenségeket tüntetnek fel, melyek egészen eltérnek amazoktól s ép ezért nem egyszer halomra döntik az ott megállapított tanokat.

A most említett cikkben is — ugyhiszem — hasonló tévedést követ el egy fiatal szaktársunk, midőn Burckhardot, gyakorlati mérlegelés nélkül, feltétlenül védelmébe fogadja. Borgreve ellen, a ki egészen helyesen mondja, hogy „a növedékgyarapodást vigalyítás által költséges alátelepítés nélkül is el lehet érni“.

Én ezt éppen nem tartom „szembeszökő merész állításnak“, legfeljebb ott, hol a tölgyek nem állanak már tulajdonképeni termőhelyükön s így csak mesterséges uton, nagy költséggel nevelhetők; de az olyan helyeken, hol a tölgy a kelletténél jobban, magától is kiritkul, a gyéritést feleslegesnek s csak oly caprice-nak tartom, mely az áterdölést minden viszonyok közt érvényre juttatni akarja.

Ily eset leginkább Németországban s más cultiválttabb országokban fordulhat elő, hol a tölgy saját termőhelyéről oly

*) Lásd „Erdészeti Lapok“ 1877. évi 84. lap, 1879. évi 252. 1. és 1883. évi 350. lapon.

vidékekre szorítottatott, melynek talaja többé meg nem felel. Saját termőföldjén, mint például a bánátban, oly sűrűn nő a tölgy, mint akár melyik árnytűrő fanem, úgy hogy a gyérités nagyon is szükséges, a bükk és különösen a gyertyán pedig magától is annyira felburjánzik benne, hogy annak inkább irtása mint alátételezése válik szükségessé.

A lippai erdőgondnokságban az idén 50 hold vétetett — ezuttal először — gyérités alá. Az eredmény a következő volt.

A gyérités által kiszedetett az egész 50 holdról: 719 ürméter 1 méter hosszú dorongfa, 86.1 ürméter 2 méter hosszú dorongfa, 344 darab 5 m. hosszú, 653 darab 6 m. hosszú és 41 darab 7 m. hosszú rudfa s végül 30 szekér galyfa, összesen 784 frt 15 kr értékben.

Az eredmény tehát holdanként fában körülbelől $20 m^3$, pénzben pedig 15 frt 68 kr volt.

Munkabér fejében a favágóknak a termelt anyag $\frac{1}{4}$ -ed része engedtetett át, minek folytán a termelés méterenként (42 drb 1 m. hosszú dorongot 1 méterbe számítva) 19 krba került, tehát 6 krral kevesebbe mint a rendes vágásokban, hol egy méter dorong termelése 25 krral fizettetik. A kincstári $\frac{3}{4}$ -ed rész eladásából 596 frt 56 kr folyt be. A gyérités eszerint pénznyereséggel volt összekötve.

Ez az eredmény annyival örvedetesebb, mivel a gyérités itt egészen új dolog lévén, csak hosszas alkudozás után s így is csak azon véletlen körülmény közbejöttével lehetett munkásokat kapnom, hogy a szomszéd erdőbirtokos — a nagy erdőégések folytán — a fatermelést egészen meg szüntette s így nagyobbodott a faszükséglet e különben erdőben dús vidéken. A munkások 5 szakaszra osztva, tizenkettesével végezték a munkát. A szakaszok vezetői pedig, jó módu gazdák, a többiekért felelősekké tétettek. A fához elég jutányo-

san jutottak, úgy hogy az árverésen maguk is megvehették, a mi újabb ösztönül szolgálhat, hogy jövőre még nagyobb erővel folytassák a gyéritést, melynek meghonosítása nagyon kívánatos.

Az állab mintegy 50 éves, majdnem tiszta kocsántalan tölgy s oly sugár növésű, csak a csúcson lombos, hogy fenyő-állabra emlékeztet.

A holdankénti 20 köbméter kivétele után még mindig oly sűrű, hogy a talaj kiszáradásától nem lehet félni, s a gyérités 5 év múlva ismétlődhetik. A hol világosság éri a földet, rövid idő alatt magától becserjésedik.

Itt még azon szabály sem érvényesül, hogy csak magról kelt fa szolgáltathat szép egyenes épületfának való törzseket, minthogy úgy a gyéritett, mint a többi erdő többnyire sarjról nőtt törzsekből áll, melyek mi kívánni valót sem hagynak fenn. Ilyen állab pld. a mehádiai erdészeti kirándulás alkalmával megcsodált gyönyörű bálinczi erdő is.

De hogy a sarjak szép törzsekké nőjjenek fel, szükséges, hogy a tuskók — mint ezen erdőgondnokságban általában történik — egészeu a föld színéig vágattassanak le.

Olyan nálunk a tölgy, mint a gyom. És a ki azon töprenkedik, hogy tölgyállabaink napról-napra pusztulnak s más fanemek által szoríttatnak ki, az jőjjön ide vigasztalást meríteni. Innen bizonyára azzal a meggyőződéssel fog távozni, hogy a tölgy e neki megfelelő termőhelyen tűznek-vasnak ellenáll elpusztíthatlan őserővel.

Fuchs János,
m. k. erdész.
